

ISSN: 2146-3042

DOI: 10.25095/mufad.710060

Türkiye Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartlarının Kazanç Yönetimi Uygulamalarına Etkisi*

İsrafil ZOR*
Selda KORGA**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye Muhasebe ve Raporlama Standartları'nın zorunlu olarak uygulanması ile tahakkuka dayalı kazanç yönetimi uygulamaları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaç çerçevesinde Borsa İstanbul'a kayıtlı imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin 2000-2008 yıllarına ilişkin verilerinden yararlanılmıştır. Çalışmada, kazanç yönetimi uygulamaları bağımlı değişken; TMS-TFRS bağımsız değişken; büyüme, firma büyüklüğü, kaldıraç oranı ve net kardaki değişim kontrol değişkenleri olarak kullanılmıştır. Kazanç yönetimi göstergesi olarak ihtiyari tahakkuklar dikkate alınmıştır. İhtiyari tahakkukların ölçümünde Kothari Modeli kullanılmıştır. TMS-TFRS bağımsız değişkeni kukla değişken olarak modele eklenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, Türkiye Muhasebe ve Raporlama Standartları'nın zorunlu olarak uygulanması sonucunda kazanç yönetimi uygulamalarının azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, kazanç yönetimi uygulamaları ile kaldıraç oranı ve büyüme arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülürken firma büyüklüğü ile arasında ise negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: TMS-TFRS, Kazanç Yönetimi, Kothari Modeli.

JEL Sınıflandırması: M40, M41.

Effects On Earning Management Practices Of Accounting And Financial Reporting Standards In Turkey

ABSTRACT

The purpose of this study is to observe the relation between mandatory application of Turkish Accounting and Reporting Standards and practices of accrual based earning management. Data from the years 2000 and 2008, belonging to the facilities registered in Istanbul Stock Exchange and operating in manufacturing industry, have been used for this purpose. The dependent variable of this study is earning management practices while the independent variable is TAS-TFRS and the control variables are company size, growth, leverage ratio and net profit change. Optional accruals have been considered as earning management indicator whereas Kothari Model has been used to determine them. The independent variable TMS-TFRS has been added to the model as dummy variable. In the light of obtained findings, it has been detected that earning management practices decrease as a result of mandatory application of Turkish Accounting and Reporting Standards. Moreover, it has been ascertained that earning management practices have a positive and meaningful connection with leverage ratio as well as growth; yet a negative and meaningful one with company size.

Keywords: TAS-TFRS, Earning Management, Kothari Model.

Jel Classification: M40, M41.

* Makale Gönderim Tarihi: 12.06.2019, Makale Kabul Tarihi: 08.10.2019, Makale Türü: Araştırma Makalesi

* Doç.Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, israfilzor@kku.edu.tr , ORCID-ID: 0000-0001-6073-7571.

** Arş.Gör., Kırıkkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, varollselda@gmail.com, ORCID-ID: 0000-0002-8868-0957.

1. GİRİŞ

Uluslararası sermaye hareketlerinin artması, finansal piyasaların küreselleşmesi, teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesi ve rekabetin artması işletmelerin şeffaf ve karşılaştırılabilir finansal tablolar hazırlamasını gerekli kılmıştır. Bu finansal tablolarda işletmenin ekonomik durumu ve performansının doğru bir şekilde yansıtılması gerekmektedir. Çünkü yatırımcılar, kredi verenler, müşteriler, tedarikçiler ve devlet işletmeye ilişkin karar verme süreçlerinde gerçeğe uygun ve güvenilir finansal bilgiye ihtiyaç duymaktadır. Ancak, bazen işletme yöneticileri, finansal tablo kullanıcılarına gerçeğe uygun olmayan finansal bilgi sunarak işletmenin durumunu olduğundan farklı göstermektedirler. Başka bir ifadeyle, yöneticiler kendi menfaat ve çıkarlarını gözetmek amacıyla muhasebe ilke ve politikalarındaki boşluk ve esnekliklerden yararlanarak muhasebe sürecine olumsuz anlamda müdahale etmekte ve kazançları yönetmektedirler (Memiş ve Çetenak, 2012: 205).

Finansal tablo kullanıcılarının gerçeğe uygun ve güvenilir finansal bilgiye ulaşmasını sağlamak için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları oluşturulmuştur. İlke temelli bu standartları Avrupa Birliği'nde ve eş zamanlı olarak Türkiye'de hisse senetleri borsalarda işlem gören işletmelere 2005 yılından itibaren uygulama zorunluluğu getirilmiştir. Standartların zorunlu olarak uygulanması finansal tabloların karşılaştırılabilir ve şeffaf olmasına olanak vermektedir. Böylece işletmelerin finansal raporlama kalitesinin artırılması ve bilgi asimetrisinin azaltılması hedeflenmektedir. Ayrıca, kaliteli finansal raporlama işletme yöneticilerinin kazanç yönetimi uygulamalarını kısıtlayıcı etkiye sahip olabilmektedir. Bu sayede bilgi kullanıcıları işletmenin finansal durumu ve faaliyetleri hakkında gerçek ve ihtiyaçlarına uygun bilgiye ulaşarak doğru karar verebilmektedirler.

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda bu çalışmanın amacı Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın zorunlu olarak uygulanmasının işletmelerin kazanç yönetimi uygulamaları üzerine etkisini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışmanın ilerleyen bölümünde kazanç yönetimi ve standartlara ilişkin temel bilgilere, konuya ilişkin önceki çalışmalara, çalışmanın veri ve yöntemine, analiz ve bulgulara değinilerek sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

2. KAZANÇ YÖNETİMİ

Yöneticiler firmanın piyasa değerini arttırmak ve finansal tablo kullanıcılarının firmayla ilgili karar süreçlerini etkilemek amacıyla firmanın kazançları ile ilgili bir takım oyunlara başvurumaktadırlar. Söz konusu oyunlara ilişkin uygulamalar "kazanç yönetimi" kavramı ile ifade edilmektedir (Çıtak, 2009: 101).

Kazanç yönetimi ile ilgili araştırmaların 1980'lerin ikinci yarısında Healy ile başladığı kabul edilmektedir. Literatürde kazanç yönetimi kavramı ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu kapsamda Schipper' a göre kazanç yönetimi, "Bazı özel kazançlar elde etmek niyeti ile firmanın finansal raporlama sürecine kasten müdahaledir" (Schipper, 1989, Akt., Akileng, 2014: 46). Healy ve Wahlen kazanç yönetimini, "Hem firmanın ekonomik performansı ile ilgili paydaşları yanıltmak hem de raporlanan muhasebe kalemlerine dayalı gerçekleşen sözleşmelerin sonuçlarını etkilemek amacıyla yöneticilerin finansal raporları değiştirmeye yönelik finansal raporlama süreci ve işlemlerin yapısına ilişkin kararlarından oluşmaktadır" şeklinde tanımlamışlardır (Healy ve Wahlen, 1999: 368). Kazanç yöntemi, muhasebe

verilerinin ya da önemli durumların kasıtlı olarak yanlış ve eksik açıklanması veya hiç açıklanmaması durumunda yatırımcıların veya ilgili kullanıcıların kararlarını etkileyebilecek veya değiştirebilecek nitelikteki işlemlerdir (Küçüksözen ve Küçükkocaoğlu, 2004: 5). Mulford ve Comiskey tarafından kazanç yönetimi “İşletmenin performansının etkisini değiştirmeye yönelik muhasebe sonuçlarının manipüle edilmesi faaliyeti” olarak tanımlanmıştır. Başka bir ifadeyle kazanç yönetimi, yönetim tarafından önceden belirlenen bir hedef, analistler tarafından yapılan bir tahmin veya sürdürülebilir kar düzeyi ile ilgili bir tutara ilişkin kazançların olduğundan farklı gösterilmesidir (Mulford ve Comiskey, 1996: 360). Levitt ise kazanç yönetimini “kazançlara ilişkin raporların firmanın gerçek finansal performansından ziyade yönetimin isteklerini yansıttığı uygulamalar” olarak ifade etmiştir (Levitt, 1998: 14-19).

Firma yöneticileri firmanın piyasa değeri ve kendi refahlarını yükseltmek amacıyla çeşitli güdüleyici faktörlerden etkilenecek kazanç yönetimi uygulamalarına yönelmektedirler. Bu bağlamda kazanç yönetiminin uygulanmasına neden olan etkenler ile bunlara ilişkin güdüleyicilerin açıklanması önem arz etmektedir (Ayarlıoğlu, 2007: 48).

Yöneticilerin kazanç yönetimini uygulama nedenleri dışsal faktörler, firma kültürü ve kişisel faktörler olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Dışsal faktörler; analistlerin tahminleri, kredi verenlerin beklentileri, rekabet, sözleşmeden doğan zorunluluklar ve finansal işlemleri kapsamaktadır. Firma kültürü; birleşmenin çekiciliği, yönetim ödenekleri, kısa vadeli odaklanma, üst yönetimin dönem sonu talepleri, aşırı karlılıktan sonra karların azalması korkusu ve yasadışı işlemleri gizleme gibi etkenlerden meydana gelmektedir. Kişisel primler, teşvikler, takım çalışması, iş kaybı korkusu, denetçileri önemsememe ve kahramanlık gibi faktörler de kişisel faktörler sınıfına girmektedir (Duncan, 2001: 34-37).

Kazanç yönetimi uygulamalarının sağlayacağı güdüleyiciler üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar; sermaye piyasası güdüleyicileri, sözleşmeye dayalı güdüleyiciler ve mevzuata ilişkin güdüleyicilerdir. Sermaye piyasası güdüleyicileri, yöneticilerin firmanın piyasa değeri ile raporlanan kazançları arasında bir ilişki sezinlemeleri durumunda ortaya çıkmaktadır (Jackson ve Pitman, 2001: 42). Söz konusu güdüleyiciler; yönetimin veya finansal analistlerin beklentilerini karşılamayı, yöneticilerin firma ele geçirme maliyetini en aza indirmeyi, gelecekte firmanın karlılık düzeyinin yüksek olacağına dair izlenim uyandırmayı ve halka arz ya da sermaye artırımını elde edilecek fon tutarını arttırmayı kapsamaktadır (Healy ve Wahlen, 1999: 371; Yaşar, 2011: 39). Sözleşmeye dayalı güdüleyiciler; kredi veya borç sözleşmelerinin koşullarını yerine getirmeyi, yönetici teşvik primlerini yükseltmeyi, iş güvencesi ve sendikalar ile uzlaşma sağlamayı ifade etmektedir (Jackson ve Pitman, 2001: 41). Son olarak ürün fiyatındaki hızlı artıştan kaynaklanan karı en aza indirmek, gümrük korumalarından faydalanmak, anti-tröst soruşturmalara ile kural koyucuların belirlediği düzenlemelere uyma zorunluluğu düzenleyici (politik) güdüleyicileri oluşturmaktadır (Yaşar, 2011: 45).

3. TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (International Accounting Standards Board) tarafından yayınlanan muhasebe kuralları olarak tanımlanmaktadır. Bu standartlar dünya genelinde halka açık şirketlerin

finansal bilgilerinin tutarlı bir şekilde raporlanmasını sağlayan kuralları ifade etmektedir (Ball, 2006:6).

Muhasebe alanında ortak bir dil kullanılması gereksinimini karşılamak amacıyla ilk olarak 1973 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (UMSK) Avustralya, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, Meksika, Hollanda, Birleşik Krallıklar, Birleşik Devletler ve İrlanda'da bulunan muhasebe organları tarafından kurulmuştur (Aysan, 2008: 46). Bu komite 1973 ile 2000 yılları arasında 39 adet standart yayınlamış ve bu standartları "Uluslararası Muhasebe Standartları" olarak isimlendirmiştir (Kocamaz, 2012:107). Daha sonra 2000 yılında başlatılan yeniden yapılandırma sonucunda komite Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'na dönüştürülmüş ve standartları yayınlama yetkisi bu kurula devredilmiştir (Elitaş vd., 2011: 2). Kurulun amacı dünya çapında finansal piyasalarda verimlilik, şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlayan standartlar oluşturarak küresel ekonomide uzun vadeli finansal tutarlılık ve güvene yönelik kamu yararı için hizmet etmektir (www.ifrs.org, 2018). Bu amaç doğrultusunda 2001 yılından itibaren, o zamana kadar yayınlanan standartlara ilişkin uyumlaştırma ve güncelleştirme çalışmaları başlatılmıştır. Yeni yayınlanan standartlar ise "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları" olarak adlandırılmıştır (Akdoğan, 2007: 102).

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ilke temelli standartlardır. İlke temelli standartlara göre finansal raporlamada işlemlerin şeklinden ziyade ekonomik özünün yansıtılması gerekmektedir (İbiş ve Özkan, 2006: 30). Bu standartların amacı, finansal tablo kullanıcılarının tümüne doğru ve güvenilir bilgi sağlanması için hangi muhasebe politikalarının uygulanacağı hususunda yönetime yol göstermektir (Hastuti vd., 2016: 1808). Dolayısıyla UFRS ile finansal tablolara ilişkin daha şeffaf, güvenilir ve karşılaştırılabilir finansal bilgi elde edilmektedir. Bu durum bilgi kullanıcıların karar verme sürecine yardımcı olmaktadır. Ayrıca, piyasalardaki yatırımcıların daha doğru değerlendirme yapmasına imkân vererek yatırımın risk oranını ve maliyetini azaltmaktadır (Ball, 2006: 11). Bu standartları uygulama zorunluluğu 2005 yılı itibariyle Merkezi Avrupa Birliği sınırları içerisinde yer alan ve borsaya kayıtlı olan tüm işletmelere getirilmiştir.

Ülkemizde muhasebe standartlarının gelişim süreci incelendiğinde ilk olarak 1994 yılında TÜRMOB tarafından Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK)'nin oluşturulduğu görülmektedir. Ardından 1999 yılında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa 18.12.1999 tarih ve 4487 sayılı Kanunla eklenen EK-1 inci madde uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuş olup 07.03.2002 tarihinde faaliyete geçmiştir. Bu kurul, finansal tabloların ihtiyaca uygun, doğru, güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olması için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesini ve benimsenmesini sağlayan standartlar belirlemeyi amaçlamıştır (İbiş ve Özkan, 2006: 33; Yalkın vd., 2008: 285). TMSK, Uluslararası Muhasebe Standartları ile uyumlu standartlar yayınlamak amacıyla UMSK ile bir telif anlaşması yaparak UFRS' lerin Türkçe çevirilerini 30 adet Türkiye Muhasebe Standardı ve 8 adet Türkiye Finansal Raporlama Standartları olmak üzere Resmi Gazete'de yayımlamıştır (Yalkın vd., 2008: 286; Kocamaz, 2012: 111). Türkiye'nin de Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde olması ve SPK ile BDDK'nın Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (IOSCO) 'nün üyeleri olmaları dolayısıyla ülkemizde 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren bankalar ve borsada işlem gören firmaların finansal tablolarını UFRS' ye uyumlu bir şekilde düzenlemesi zorunlu kılınmıştır. TMSK,

UFRS ile uyumlu standartlar oluşturma ve yayınlama yetkilerini 2 Kasım 2011 tarihinde 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)'na devretmiştir. Öte yandan KGK, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88. ve Geçici 1 inci Maddeleri uyarınca kendisine tanınan yetki çerçevesinde 26.08.2014 tarihli ve 29100 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan karar ile TMS-TFRS uygulamalarını yalnızca Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar (KAYİK) ile sınırlandırmıştır. Bu standartları uygulamayan işletmelerin ise kurum tarafından bir tanımlama yapılmaya kadar yürürlükte olan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile 29.12.2014 tarihli ve 41 sayılı KGK kararıyla açıklanan "TMS 'leri Uygulamayan Şirketlerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar" ın birlikte uygulanarak raporlama yapmasını talep etmiştir. Fakat söz konusu tebliğin standartlarla uyumsuz olması bağımsız muhasebe denetiminde finansal tabloların güvenilirliğini ve doğruluğunu belirlemede iki ayrı karşılaştırma kıstasının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Gücenme Gençoğlu, 2017: 2). Dolayısıyla KGK 2014 yılından itibaren sürdürdüğü TMS-TFRS ile uyumlu yeni bir raporlama çerçevesi oluşturma çalışmalarını 2017 Temmuz sonunda bitirmiştir. Nihai olarak BOBİ FRS(Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı) adıyla 29.07.2017 tarihinde 30138 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazetede yayınlamaya 2018 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanmıştır (Gökçen vd., 2018: 438). Bu tebliğin amacı bağımsız denetime tabi olup TMS-TFRS uygulamayan işletmelerin bireysel ve konsolide finansal tablolarının karşılaştırılabilir, ihtiyaca ve gerçeğe uygun bilgi ihtiyacını karşılamak için Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardının yürürlüğe konmasıdır (30138 Sayılı Tebliğ).

4. LİTERATÜR TARAMASI

Uluslararası ve ulusal literatüre bakıldığında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları uygulamalarının kazanç yönetimi uygulamaları üzerine etkisinin olup olmadığını inceleyen birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma konuya ilişkin araştırma modeline dâhil edilen farklı değişkenlerin ve ölçüm yönteminin kullanılması bakımından farklılık oluşturmaktadır. Yukarıda değinilen çalışmaların amacı, örnekleme, değişkenleri ve sonucuna ilişkin özet bilgilere Tablo 1' de yer verilmiştir:

Tablo 1. Literatür Taraması

YAZAR LAR/ ÇALIŞMA YILI	ÇALIŞMANIN AMACI	ÖRNEKLEM	KULLANILAN DEĞİŞKENLER	SONUÇ
Junior, Ohlson ve Lourenço (2019)	Gelişen ekonomiye sahip ülkelerin kültürel özelliklerine göre UFRS'yi zorunlu olarak benimsemelerinin kazanç yönetimi seviyesi üzerine etkisini araştırmak	Gelişen ekonomiye sahip 13 ülkede faaliyet gösteren 2.548 firmanın 2000-2016 yıllarına ilişkin veriler	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Ulusal Kültür (Bireycilik, Güç Mesafesi, Erkeklik, Uzun Dönemli Uyum Sağlama, Belirsizlikten Kaçınma, Düşkünlük) Kontrol Değişkenleri Firma Büyüklüğü	UFRS'nin zorunlu olarak benimsenmesinin ülkelerin kazanç yönetimi uygulamaları üzerinde azaltıcı bir rol oynadığı ve ulusal kültürün muhasebe bilgi kalitesi üzerinde olumlu bir etki yarattığı sonucuna ulaşımlardır.

			Karlılık Borçlanma Oranı Faaliyetlerden Nakit Akışı	
Mongrut ve Winkelri ed (2019)	UFRS'nin benimsenmesinin Latin Amerika ülkelerinin şeffaf olmayan kazançlarının belirleyicileri üzerine etkisini araştırmak	Arjantin, Brezilya, Şili, Kolombiya, Meksika ve Peru ülkelerinde faaliyet gösteren 871 firmanın 200-2016 yıllarına ilişkin veriler	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Denetim Kalitesi Firma Büyüklüğü Mülkiyet Yoğunluğu Marj (Alım-Satım Fiyatları Farkı)	UFRS'yi benimseyen firmaların denetim kalitelerinin diğer firmalara göre daha düşük olduğunu ve daha fazla şeffaf olmayan kazanç elde ettiklerini tespit etmişlerdir.
Setiawen vd. (2019)	UFRS'nin benimsenmesinin kazanç yönetimi üzerine etkisini incelemek ve bağımsız temsilcilerin UFRS'nin benimsenmesi ve kazanç yönetimi arasındaki ilişki üzerine etkisini araştırmak	Endonezya Borsası'na kayıtlı 1.127 finansal olmayan firmaların 2007-2010 yıllarına ait veriler	Bağımlı Değişkenler Tahakkuka Dayalı Kazanç Yönetimi Gerçek Kazanç Yönetimi (Faaliyetlerden Nakit Akışı, Üretim Maliyetleri, İsteğe Bağlı Maliyetler) Bağımsız Değişkenler UFRS Bağımsız Temsilciler Firmanın Büyüklüğü Denetim Firmasının Büyüklüğü Piyasa Değeri/Defter Değeri Kurumsal Sahiplik	UFRS'nin uygulanmasının ardından tahakkuka dayalı kazanç yönetiminin azaldığı, gerçek kazanç yönetimi göstergelerinden isteğe bağlı maliyetlerin azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Ancak üretim maliyetleri ve faaliyetlerden nakit akışlarında artış olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, bağımsız temsilcilerin tahakkuka dayalı kazanç yönetimini azaltmada etkili olmadıklarını gözlemlemişlerdir.
Wijiyana ve Gray (2019)	UFRS'nin uygulanmasının kazanç yönetiminde değişime neden olup olmadığını araştırmak, kültürel değerlerin ve muhasebe standartları uygulamalarının kazanç yönetiminde önemli kurumsal faktörler olup olmadığını incelemek	Asya-Pasifik bölgesindeki 17 ülkenin 2001-2016 yıllarına ilişkin veriler	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Tutuculuk Muhasebe Standartlarının Uygulanma Derecesi Kontrol Değişkenleri Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Büyüme Likidite Riski İşletme Riski Satış Devir Hızı Borç İhracı Piyasa Değeri Kurumsal Yönetim Kalitesi	Özellikle son yıllarda bölgede halka açık firmaların UFRS'yi daha fazla benimsediği ve UFRS yaklaşımının kazanç yönetimi seviyesini azalttığı sonucuna ulaşmışlardır.
Malofeev a (2018)	UFRS uygulamalarının tahakkuka dayalı kazanç yönetimine etkisini incelemek	Rusya'daki 60 halka açık firmanın 2010-2015 yıllarına ait veriler	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Denetim Firmasının Büyüklüğü Kontrol Değişkenleri Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Büyüme	UFRS uygulamalarından sonra kazanç yönetiminde artış olduğunu tespit etmiştir.

			Risk Değişkeni Öz Sermaye Karlılığı	
Klann ve Beuren (2018)	UFRS uygulamalarının kazanç yönetimi seviyesi üzerine etkisini belirlemek	İngiltere’de bulunan 721 firma ve Brezilya’da bulunan 170 firmaya ilişkin veriler	Bağımlı Değişkenler Net Kardaki Değişim Faaliyetlerden Nakit Akışlarındaki Değişim Tahakkuklar UFRS Bağımsız Değişken Firma Büyüklüğü Büyüme Kaldıraç Oranı Toplam Borçlardaki Değişim Satış Devir Hızı Faaliyetlerden Nakit Akışı/Toplam Aktifler Denetim Firmasının Büyüklüğü Borsa İşlem Görme Ortaklık Oranı Aktif Karlılık Oranı	İngiltere’de faaliyet gösteren firmaların UFRS’yi benimsemesi ile muhasebe bilgi kalitesinin arttığı ve kazanç yönetimi seviyesinin azaldığı sonucuna ulaşımlardır. Ayrıca Brezilya’daki firmaların UFRS’yi benimsemesi ile kazanç yönetimi seviyesinde artış olduğunu tespit etmişlerdir.
Abdullah , Maruhun ve Tarmizi (2017)	UFRS’nin uygulanmasının finansal raporlama kalitesi üzerine etkisini incelemek	Malezya’daki 90 inşaat firmasının 2008-2016 yıllarına ait verileri	Değişkenler İhtiyari Tahakkuklar UFRS	UFRS’nin benimsenmesi ile raporlanan ihtiyari tahakkuk seviyesinin azaldığı ve muhasebe kalitesinin arttığı sonucuna ulaşımlardır.
Adıgüzel (2017)	Zorunlu UFRS uyumunun firmaların kazanç kalitesi üzerine etkisinin olup olmadığının incelemek	1994-2014 yılları arasında Borsa İstanbul’a kayıtlı 140 firmaya ilişkin veriler	Bağımlı Değişken Keyfi Tahakkuklar Bağımsız Değişken UFRS Kontrol Değişkenleri Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Aktif Karlılık Oranı Varlık Devir Hızı	UFRS’ye uyumlu hazırlanan finansal tablolarda ulusal raporlama çerçevesine göre daha az tahakkuk yönetimi yapıldığı ve daha yüksek kazanç kalitesi elde edildiğini tespit etmiştir.
Cengiz ve Tosunoğlu (2017)	UFRS’nin finansal raporlama kalitesi üzerindeki etkisini tespit etmek	Borsa İstanbul’da imalat sektöründe faaliyet gösteren 50 firmanın 2001-2008 yıllarına ilişkin veriler	Bağımlı Değişkenler Net Gelirdeki Değişim Faaliyetlerden Nakit Akışlarındaki Değişim Tahakkuklar UFRS Kontrol Değişkenleri Firmanın Büyüklüğü Büyüme Hisse Senedi Yüzdesindeki Değişim Toplam Borçlar/Öz kaynaklar Toplam Borçlardaki Değişim Satış Devir Hızı Faaliyetlerden Nakit Akışı/Toplam Aktifler Toplam Aktifler Tarafından Ölçekli Net Gelirin 0 ile 0.01 arasında Bir Değer Olması	UFRS’nin uygulanması ile finansal raporlama kalitesinde artış olduğunu belirlemişlerdir.

Acar ve Gürol (2017)	UFRS'nin Türk bankacılık sisteminin kar ve sermaye yönetimi uygulamaları üzerine etkisini incelemek	Türk bankacılık sistemi içerisinde faaliyette bulunan 23 bankanın 2003-2015 yıllarına ait veriler	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Takipteki Kredilerin Dönem Başı Açılış Değeri Takipteki Kredilerin Cari Dönem Değişimi Cari Dönem Toplam Kredilerdeki Değişim Cari Dönem Tahakkuk Öncesi Net Kar	UFRS sonrası kar yönetimi davranışında azalış, sermaye yönetimi faaliyetlerinde artış olduğu sonucuna ulaşmışlardır.
Sellami ve Slimi (2016)	Zorunlu UFRS uygulaması ile kazanç yönetiminin azalması arasında ilişki ve UFRS'nin muhasebe bilgilerinin kalitesi üzerindeki etkisinin araştırmak	46 Güney Afrikalı firmanın 2002-2012 yılları arasındaki finansal tablo verileri	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Yönetim Kurulu Üyelerinin Bağımsızlığı Yönetim Kurulu Büyüklüğü Denetim Kurulunun Bağımsızlığı Denetim Firmasının Büyüklüğü Kontrol Değişkenleri Firma Büyüklüğü Büyüme Aktif Devir Hızı Faaliyetlerden Nakit Akışları Kaldıraç oranı	UFRS'nin zorunlu olarak uygulanmasının muhasebe kalitesini arttırdığını tespit etmişlerdir. Bu durum kazanç yönetimi uygulamalarının azalmasına (ihtiyari tahakkukların azalması) neden olmuştur.
Hastuti, Ghazali ve Yuyetta (2016)	Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının benimsenmesinin gerçek kazanç yönetimi üzerinde etkisinin olup olmadığını incelemek	Endonezya borsasında işlem gören imalat firmalarının 2005- 2014 arasındaki finansal tablo verileri	Bağımlı Değişken Gerçek Kazanç Yönetimi Bağımsız Değişken Uluslararası Muhasebe Standartları Kontrol Değişkenleri İç kontrol Sistemi Firma Büyüklüğü	UFRS'nin gerçek kazanç yönetimi üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır.
Soenarn o (2016)	Endonezya'da UFRS'nin benimsenmesinin kazanç yönetimi üzerinde fark yaratıp yaratmadığını ortaya koymak	Endonezya Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören imalat firmalarının finansal tablolarındaki veriler	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişken UFRS	UFRS'nin finansal tablolarda şeffaflık sağlaması nedeniyle kazanç yönetimini azaltabileceğini ifade etmiştir.
Grecco, Geron, Grecco ve Lima (2014)	Muhasebe uygulamalarının ihtiyari tahakkuk yöntemi yoluyla uygulanan kazanç yönetiminde azalmaya yol açmadığını araştırmak	Brezilya'da borsaya kayıtlı finansal olmayan 317 firmanın verileri	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Denetim Firmasının Büyüklüğü Sektör Yapısı Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı	Brezilya'da UFRS'nin kullanılmasının kazanç yönetimi uygulamaları üzerinde kısıtlayıcı bir etki yarattığı sonucuna ulaşmışlardır.

Douka kis (2014)	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'nin zorunlu olarak benimsenmesinin hem ihtiyari tahakkuka dayalı kazanç yönetimi hem de gerçek kazanç yönetimi üzerindeki etkisini incelemek	2000- 2010 yılları arasında 22 Avrupa ülkesinde faaliyet gösteren 13.925 firmaya ilişkin veriler	<u>Bağımlı Değişken</u> İhtiyari tahakkuklar <u>Bağımsız Değişkenler</u> UFRS Denetim Firmasının Büyüklüğü <u>Kontrol Değişkenleri</u> Büyüme Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Öz kaynak Karlılığı Firmanın Sahiplik Yapısı	UFRS' nin ihtiyari tahakkuka dayalı ve gerçek kazanç yönetimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını tespit etmişlerdir.
Liu, Yuen ve Chan (2014)	ABD' de uygulanan kural tabanlı Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile ilke temelli UMS/UFRS 'nin kazanç yönetimine ilişkin fırsatlar sağlayıp sağlamadığını incelemek	Frankfurt Menkul Kıymetler Borsası'na kayıtlı firmaların 1999-2004 yıllarına ilişkin finansal bilgiler	<u>Bağımlı Değişken</u> Tahakkuklar <u>Bağımsız Değişkenler</u> UMS-UFRS Ertelenmiş Vergiler Ar-Ge Yatırımları Gelirlerdeki Değişim <u>Kontrol Değişkenleri</u> Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Aktif Karlılık Oranı Sermaye Yoğunluğu Hisse Senedindeki Artış Oranı Uzun Vadeli Borçlardaki Artış Oranı	GAAP veya UMS/UFRS uygulayan firmaların ihtiyari tahakkuk yöntemine göre ölçülen kazanç yönetimi uygulamaları arasında önemli bir farklılık bulunmadığını tespit etmişlerdir.
Garcia ve Guijarr o (2014)	Kazanç yönetiminde Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın etkisini ortaya koymak	99 Alman firmasının 1998-2006 yılları arasındaki verileri	<u>Bağımlı Değişken</u> İhtiyari Tahakkuklar <u>Bağımsız Değişkenler</u> Uluslararası Muhasebe Standartları Denetim Firmasının Büyüklüğü Büyüme Firma Büyüklüğü Aktif Karlılık Oranı Kaldıraç Oranı Toplam Borçlardaki Artış Sermayedeki Artış	Firmaların ihtiyari tahakkuk seviyelerinin önemli ölçüde azaldığını tespit etmişlerdir. Ayrıca UFRS'nin uygulanması ile finansal raporlamanın kalitesinin arttığını gözlemlemişlerdir.
Ferenti nou ve Anagn ostopul ou (2014)	Yunanistan'daki firmaların zorunlu UFRS öncesi ve sonrasında tahakkuka dayalı ve gerçek kazanç yönetimi uygulamalarını incelemek	Atina Borsası'na kayıtlı 205 firmanın 2001-2008 yıllarına ait verileri	<u>Bağımlı Değişken</u> İhtiyari Tahakkuklar <u>Bağımsız Değişkenler</u> UFRS Gerçek Kazanç Yönetimi Uygulamaları <u>Kontrol Değişkenleri</u> Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Piyasa Değeri/Defter Değeri Oranı Denetim Firmasının Büyüklüğü	UFRS'nin tahakkuka dayalı kazanç yönetimi uygulamalarını önemli ölçüde azalttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Zeghal, Chtourou ve Sellami (2011)	Uluslararası Muhasebe Standartlarının zorunlu olarak benimsenmesinin düşük kazanç yönetimi ile arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmek	353 Fransız şirketinin 2003-2006 sürecine ilişkin finansal bilgileri	Değişkenler İhtiyari Tahakkuklar Yönetim Kurulunun Bağımsızlığı Yönetim Kurulunun Büyüklüğü UFRS Denetim Kurulunun Varlığı Denetim Firmasının Büyüklüğü Borçlanma Oranı Firma Büyüklüğü Yönetim Kurulu Yapısı	İhtiyari tahakkuk yöntemiyle ölçülen kazanç yönetimindeki azalmanın UMS/UFRS'nin zorunlu olarak benimsenmesi ile ilişki olduğunu ifade etmişlerdir
Ertan (2011)	TMS/TFRS'lerin zorunlu olarak uygulanmasının muhasebe kalitesine etkisini ölçmek	İMKB'de işlem gören firmaların 1999-2010 yıllarına ilişkin veriler	Bağımlı Değişkenler Tahakkuk Kalitesi (Toplam Tahakkuklardaki Değişim) Karın Uyumlaştırılması (Nakit Akımları, Toplam Tahakkuklar, Net Kardaki Değişim) Bağımsız Değişkenler İşletme Büyüklüğündeki Değişim Toplam Borçlar/Öz sermaye Sermaye Tutarı Borç Tutarındaki Değişim Net Nakit Akımlarındaki Değişim	TMS/TFRS'lerin uygulanması ile toplam tahakkukların kalitesinin düştüğünü fakat karın uyumlaştırılması faaliyetlerinin azaldığını tespit etmiştir.
Durak (2010)	UFRS'ye geçişin raporlanan tahakkuk kalitesinde bir değişime neden olup olmadığını incelemek	İMKB'de işlem gören finans sektöründe faaliyet göstermeyen ve holdingler dışındaki firmaların 1998-2008 yıllarına ait veriler	Bağımlı Değişken Gayri-nakdi Çalışma Sermayesindeki Değişim Bağımsız Değişkenler Satış Hasılatındaki Değişim Maddi Duran Varlıklar Esas Faaliyetlerden Kaynaklanan Nakit Akışları	UFRS'nin uygulanması ile tahakkukların güvenilirliğinde bir artış olduğunu tespit etmiştir.
Callao ve Jarne (2010)	Avrupa Birliği ülkelerinde benimsenen UFRS'nin kazanç yönetiminin artması veya azalmasına etkisinin olup olmadığını incelemek	Avrupa Birliği üyesi 11 ülkenin borsalarına kayıtlı 1408 firmanın 2003-2006 yılları arasındaki verileri	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişkenler UFRS Firma Büyüklüğü Büyüme Kaldıraç Oranı Yatırımcının Korunması Yasal Uygulamalar	UFRS'nin benimsenmesinin kazanç yönetimini arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır.
Chen, Tang, Jiang ve Lin (2010)	UFRS öncesi ve sonrasında halka açık 15 Avrupa Birliği ülkesinin muhasebe kalitesini incelemek	15 Avrupa Birliği ülkesinde faaliyet gösteren ve halka açık olan firmaların 2000-2007 yıllarına ait finansal tablo verileri	Bağımlı Değişken İhtiyari Tahakkuklar Bağımsız Değişken UFRS Kontrol Değişkenleri Firma Büyüklüğü Kaldıraç Oranı Büyüme Faaliyetlerden Nakit Akışları Denetim Firmasının Büyüklüğü Net Kardaki Değişim	UFRS'nin yönetimin takdir yetkisini sınırlandırarak kazanç yönetimini azalttığını tespit etmişlerdir. Ayrıca UFRS'nin muhasebe kalitesi üzerinde önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşmışlardır.

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

5.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Bu araştırmanın amacı Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın (TMS-TFRS) zorunlu olarak uygulanmasının kazanç yönetimi üzerine etkisinin olup olmadığının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan hipotezler Tablo 2' de gösterilmektedir:

Tablo 2. Araştırmanın Hipotezleri

H ₁ : Kazanç yönetimi uygulamaları ile zorunlu TMS-TFRS uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H ₂ : Kazanç yönetimi uygulamaları ile firma büyüklüğü arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H ₃ : Kazanç yönetimi uygulamaları ile kaldırma oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H ₄ : Kazanç yönetimi uygulamaları ile büyüme oranı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
H ₅ : Kazanç yönetimi uygulamaları ile net kardaki değişim arasında anlamlı bir ilişki vardır.

5.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmada Borsa İstanbul'da işlem gören sektörlere ilişkin bir karşılaştırma yapılması planlanmıştır. Ancak her bir sektörde yer alan çoğu firmanın 2005 yılı öncesi bazı önemli finansal tablo verilerine ulaşamamıştır. Dolayısıyla sektör bazlı firma sayısının yetersizliği karşılaştırma yapılmasını olanaksız kılmıştır. Bu nedenle araştırmanın güvenilirliği açısından sadece imalat sektöründe yer alan 179 firma çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Ancak, bazı firmaların 2005 yılı öncesi nakit akış tablolarına ulaşamadığından faaliyetlerden elde edilen nakit akışlarına ilişkin bilgi elde edilememiştir. Sonuç olarak evreni temsil edecek örneklem sayısı 37 firma olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın veri seti 37 firmaya ait 8 dönem ve 296 firma/yıl gözlemden oluşmaktadır. Söz konusu firmaların 2000²-2008 yıllarına ilişkin verilerine Bloomberg veri tabanından ulaşılmıştır. Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın 2005 yılından itibaren zorunlu olarak uygulanması nedeniyle çalışmaya konu olan dönem 2001-2004 (TMS-TFRS Öncesi) ve 2005-2008 (TMS-TFRS sonrası) olmak üzere iki bölümde ele alınmıştır. Bu durumda standartların uygulanmasından önceki 4 yıllık veriler ile uygulama sonrası 4 yıllık veriler karşılaştırılmaktadır. Bu karşılaştırma ile standartların uygulanmaya başlandığı ilk yıllarda ihtiyari tahakkuklarda değişim olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

5.3. Araştırmanın Değişkenleri

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın zorunlu olarak uygulanmasının kazanç yönetimi uygulamaları üzerine etkisinin incelendiği çalışmada, kazanç yönetimi uygulamaları bağımlı değişken; TMS-TFRS bağımsız değişken olarak

² 2000 yılına ilişkin veriler ihtiyari tahakkukların hesaplanmasında kullanılmıştır.

kullanılmıştır. Büyüme oranı, işletme büyüklüğü, kaldıraç oranı ve net kardaki değişim ise kontrol değişkenleri olarak modele dâhil edilmiştir.

Kazanç yönetimi uygulamaları göstergesi olarak ihtiyari tahakkuklar kullanılmıştır. TMS-TFRS bağımsız değişkeni; TMS-TFRS sonrası (2005-2008) için “1”, TMS-TFRS öncesi (2001-2004) için “0” olmak üzere kukla değişken ile tanımlanmıştır. Firma büyüklüğü toplam varlıkların doğal logaritması, kaldıraç oranı toplam yükümlülükler/toplam varlıklar oranı, büyüme oranı satışlardaki değişim ile ölçülmüştür. Son olarak net kardaki değişim ise firmanın net karı bir önceki yıla göre artmış ise “1”, bir önceki yıla göre azalmış ise “0” olarak kukla değişken ile modele eklenmiştir.

Çoklu regresyon modelini oluşturan tüm değişkenlere ilişkin bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur:

Tablo 3. Değişkenler

DEĞİŞKENLER	KISALTMALAR	HESAPLAMALAR
Bağımlı Değişken		
İhtiyari Tahakkukların Mutlak Değeri	İTAH	Toplam Tahakkuklar-İhtiyari Olmayan Tahakkuklar
Bağımsız Değişken		
TMS-TFRS	TFRS	TMS-TFRS öncesi “0”, TMS-TFRS sonrası “1”
Kontrol Değişkenleri		
Kaldıraç oranı	KALDIRAÇ	Toplam Yükümlülükler/Toplam Varlıklar
Firma Büyüklüğü	FİRBÜY	Toplam Varlıkların Doğal Logaritması
Büyüme	BÜYÜME	Yıllık Satışlardaki Değişim
Net Kârdaki Yıllık Değişim	KARDEĞİŞİM	Net Kârı önceki yıla göre artmışsa 1, aksi halde 0.

Çalışmanın amacı doğrultusunda kurulan hipotezleri test etmek için oluşturulan model aşağıdaki şekildedir:

$$|İTAH_{i,t}|^3 = \beta_0 + \beta_1 TMS-TFRS_{i,t} + \beta_2 KALDIRAÇ_{i,t} + \beta_3 FİRMABÜY_{i,t} + \beta_4 BÜYÜME_{i,t} + \beta_5 KARDEĞİŞİM_{i,t} + \varepsilon_i$$

Araştırmanın bağımlı değişkeni olan kazanç yönetimi uygulamalarının tespitine yönelik çalışmalar incelendiğinde genellikle tahakkuka dayalı modellerin kullanıldığı görülmektedir (Healy, 1985; DeAngelo, 1986; Jones, 1991; Dechow vd., 1995; Kothari vd., 2005; Lacker ve Richardson, 2003). Tahakkuka dayalı modellerde toplam tahakkuklar ihtiyari

³ Çalışmada ihtiyari tahakkukların negatif veya pozitif yöndeki etkisi dikkate alınmadığından ihtiyari tahakkukların mutlak değeri bağımlı değişken olarak kullanılmıştır.

ve ihtiyari olmayan tahakkuklar olarak sınıflandırılmaktadır. İhtiyari olmayan tahakkuklar, yöneticiler tarafından yasalar gereğince yerine getirilen ve işletme faaliyetlerinin gerektirdiği isteğe bağlı olmayan tahakkuklardır. İhtiyari tahakkuklar ise yöneticilerin kontrolünde mevzuat ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerindeki boşluklar veya esneklikler sonucunda ortaya çıkan isteğe bağlı tahakkuklardır. Bu nedenle ihtiyari tahakkuklar kazanç yönetimi uygulamalarının bir göstergesi olarak ifade edilmektedir (Duman, 2010: 176).

$$TTAH = İOTAH + İTAH$$

TTAH : Toplam Tahakkuklar

İOTAH: İhtiyari Olmayan Tahakkuklar

İTAH : İhtiyari Tahakkuklar

İhtiyari tahakkukların ölçümü için öncelikle toplam tahakkukların tahmin edilmesi gerekmektedir. Toplam tahakkukların ölçümünde bilanço yaklaşımı ve nakit akımı yaklaşımı kullanılmaktadır. Ancak, Hribar ve Collins (2002) tarafından yapılan çalışmada nakit akımı yaklaşımı ile ölçülen toplam tahakkukların daha güvenilir sonuçlar vereceği ifade edilmektedir. Bu bağlamda çalışmada toplam tahakkukların ölçümünde nakit akımı yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşıma göre dönem net karı ile işletme faaliyetlerinden elde edilen nakit akışı arasındaki fark toplam tahakkukları vermektedir.

$$TTAH_{i,t} = NK_{i,t} - FNA_{i,t}$$

TTAH : Toplam Tahakkuklar

NK : Dönem Net Karı

FNA : Faaliyetlerden Nakit Akışı

i : firma göstergesi

t : zaman göstergesi

Toplam tahakkukların hesaplanmasının akabinde ihtiyari tahakkukların doğrudan ölçümünün zor olması nedeniyle öncelikle ihtiyari olmayan tahakkukların tahmin edilmesi gerekmektedir. Literatürde, ihtiyari olmayan tahakkukların hesaplanması için yukarıda belirtildiği üzere çeşitli modellerin kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada, önceki çalışmalarda da yaygın bir şekilde kullanılan ve önemli performans göstergelerinden biri olan aktif karlılığının da dikkatte alındığı “Kothari Modeli” kullanılmıştır (Chen vd., 2010; Zeghal vd., 2011; Ferentinou ve Anagnostopoulou, 2014; Sellami ve Slimi, 2016; Adıgüzel, 2017).

Kothari Modeli, Jones ve Modifiye Edilmiş Jones Modeli’ndeki eksikleri gidermek amacıyla 2005 yılında Kothari, Leone ve Wasley tarafından geliştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar, diğer modellerdeki değişkenler dışında performans ölçümü göstergesi olan aktif karlılık oranını modele dâhil etmişlerdir. Ayrıca, diğer modellerin aksine modele sabit katsayı eklenerek regresyon analizi yapılmıştır. Bunlara ek olarak, diğer modellerde yer alan brüt duran varlıklar yerine net maddi duran varlıkları kullanılmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda aktif karlılık oranının ve sabit katsayının modele eklenmesi ile ihtiyari tahakkukların ölçümünde daha güvenilir sonuçlar elde edileceği ifade edilmiştir (Kothari vd., 2005: 12-14; Ayarlıoğlu, 2007: 113).

Kothari vd. göre ihtiyari tahakkukların ölçümünde kullanılan model aşağıda gösterilmiştir. Modelde yer alan değişkenler, değişen varyans sorununu ortadan kaldırmak için toplam aktiflerin bir gecikmeli değerine bölünmüştür.

$$\frac{TTAH_{i,t}}{TA_{i,t-1}} = \beta_0 + \beta_1 \frac{1}{TA_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{\Delta GEL_{i,t} - \Delta TAL_{i,t}}{TA_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{MDV}{TA_{i,t-1}} + \beta_4 AKO_{i,t-1} + \varepsilon_{i,t}$$

TTAH_{i,t}: Toplam Tahakkuklar

TA_{i,t-1}: Bir önceki yılın Aktif büyüklüğü

ΔGEL_{i,t}: t firmasının t yılındaki gelirlerinin bir önceki yıla göre değişimi

ΔTAL_{i,t}: t firmasının t yılındaki ticari alacaklarının bir önceki yıla göre değişimi

MDV_{i,t}: Net Maddi Duran Varlıklar

AKO_{i,t-1}: Aktif Kârlılık Oranı

ε_{i,t}: Hata terimi (Toplam Tahakkukların ihtiyari olan kısmı)

Modelde, öncelikle ihtiyari olmayan tahakkukları hesaplamak amacıyla her bir yıl için ayrı ayrı havuzlanmış yatay- kesitsel regresyon analizi yapılarak tüm firmalar için katsayılar (β₀, β₁, β₂, β₃, β₄) tahmin edilmektedir. Ardından tahmin edilen katsayılar toplam tahakkukların ihtiyari olmayan kısımlarını tespit etmek için her bir firmaya uygulanmaktadır.

$$\frac{\dot{I}OTAH_{i,t}}{TA_{i,t-1}} = \beta_0 + \beta_1 \frac{1}{TA_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{\Delta GEL - \Delta AL}{TA_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{MDV}{TA_{i,t-1}} + \beta_4 AKO_{i,t-1}$$

$$\varepsilon_{i,t} = \frac{TTAH_{i,t}}{TA_{i,t-1}} - \beta_0 + \beta_1 \frac{1}{TA_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{\Delta GEL_{i,t} - \Delta TAL_{i,t}}{TA_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{MDV}{TA_{i,t-1}} + \beta_4 AKO_{i,t-1}$$

Son olarak, olması gereken toplam tahakkuklar ile hesaplanan ihtiyari olmayan tahakkuklar arasındaki fark ihtiyari tahakkukları vermektedir. Başka bir ifadeyle, modelde yer alan hata terimi ihtiyari tahakkukları göstermektedir.

$$\dot{I}TAH_{i,t}(\varepsilon_{i,t}) = \frac{TTAH_{i,t}}{TA_{i,t-1}} - \frac{\dot{I}OTAH_{i,t}}{TA_{i,t-1}}$$

5.4. Analiz ve Bulgular

Zorunlu olarak TMS-TFRS uygulanması ve kazanç yönetimi uygulamaları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik kurulan temel hipotezi test etmek amacıyla panel veri analizi uygulanmıştır. Oluşturulan çoklu regresyon modeli E-Views 9.0 ve Stata 14 paket programları kullanılarak analize tabi tutulmuştur.

Panel veri analizinde hem birimlere hem de zamana ilişkin bilgiler analize dâhil edilmektedir. Dolayısıyla sahte regresyonla karşılaşmamak için zaman serisi verilerinin durağan olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle modelde yer alan her bir değişkenin durağan olup olmadığı Levin, Liu, Chu (LLC) testi ile sınanmıştır. Tablo 4’ de yer alan istatistik ve olasılık değerleri incelendiğinde tüm değişkenlerin birim kök içermediği görülmüştür. Diğer bir ifadeyle, tüm değişkenlerin durağan olduğu ve regresyon analizi için uygun olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4. Birim Kök Testi Sonuçları

	Levin-Lin-Chu (LLC) Testi	
	İstatistik	Olasılık
İTAH	-29.8344	0.0000***
TFRS	-4.18335	0.0000***
KALDIRAC	-24.6065	0.0000***
BÜYÜME	-5.87076	0.0000***
FİRBYÜ	-2.82379	0.0024***
KARDEG	-10.2120	0.0000***

Not: *,** ve *** sırasıyla %10, %5, %1 düzeyinde anlamlı.

Değişkenlerin durağanlığının tespitinin ardından oluşturulan regresyon modeli için hangi panel veri modelinin kullanılacağına kararın verilmesi gerekmektedir. Bu yüzden öncelikle klasik model ile sabit etkiler modelini karşılaştıran F testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre birim etkilerinin sıfıra eşit olduğu boş hipotezi (H_0) reddedilmiş olup klasik modelin uygun olmadığı tespit edilmiştir. Sonrasında, klasik model ile tesadüfi etkiler modelini karşılaştıran Breusch-Pagan LM Testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre birim etkilerin sıfıra eşit olduğu boş hipotezi (H_0) reddedilmiş olup klasik modelin uygun olmadığı tespit edilmiştir. Son olarak birim etkilerin sabit mi yoksa tesadüfi mi olduğunu belirlemek için Hausman Testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda olasılık değerinin anlamsız olduğu ve tesadüfi etkiler modelinin uygun olduğu görülmüştür. Tüm sonuçlara ilişkin istatistik ve olasılık değerleri Tablo 5’de yer almaktadır:

Tablo 5. Panel Veri Modelinin Belirlenmesi

Testler	İstatistik	Olasılık	Tahmin Modeli
F Testi	1.63	0.0172**	Tesadüfi Etkili
Breusch-Pagan LM Testi	4.30	0.0190**	
Hausman Testi	2.88	0.7182	

Not: *, ** ve *** sırasıyla %10, %5, %1 düzeyinde anlamlı.

Panel veri modelinin belirlenmesinin ardından regresyon analizi yapmadan önce belirlenen modelin bazı varsayımları sağlayıp sağlamadığının tespit edilmesi gerekmektedir. İlk varsayım modelin hata terimlerinin eşit olması yani değişen varyans sorununun olmamasıdır. İkinci varsayım ise hata terimleri arasında korelasyon olmaması yani otokorelasyon sorununun olmamasıdır. Söz konusu varsayımların sağlanamaması En Küçük Kareler tahmincilerinin t ve F değerlerinin olduğundan farklı değerler almasına neden olmaktadır. Bu sebeple varyansların eşit olup olmadığını belirlemek için Levene, Brown ve Forsythe'nin Testleri uygulanmıştır. Ayrıca, hata terimlerinin arasında korelasyon olup olmadığını belirlemek için de Baltagi-Wu (1999)'nun LBI Testi ve Bhargava, Franzini ve Narendranathan (1982)'in Değiştirilmiş Durbin Watson Testi yapılmıştır. Elde edilen test sonuçları Tablo 6' da yer almaktadır:

Tablo 6. Değişen Varyans ve Otokorelasyon Test Sonuçları

MODEL	Levene, Brown ve Forsythe'nin Testleri	
	W0 = 6.3020051	0.00000000
	W50 = 2.7792199	0.00000165
	W10 = 6.3020051	0.00000000
Değiştirilmiş Durbin Watson Testi		
1.3851986		
LBI Testi		
1.6701472		

Değişen varyans sorununa ilişkin test sonuçları incelendiğinde istatistik değerleri ve olasılık değerlerine göre “birimlerin varyansları homojendir” şeklinde kurulan H_0 hipotezinin reddedildiği ve birimlerin varyanslarının heterojen olduğu yani değişen varyans sorunun olduğu tespit edilmiştir. Otokorelasyon sorununa ilişkin test sonuçlarına bakıldığında ise elde edilen değerler kritik değer 2'den küçük olduğundan hata terimleri arasında ilişki olmadığını başka bir deyişle otokorelasyon katsayısının sıfıra eşit olduğunu ifade eden H_0 hipotezi reddedilmiştir (Tatoğlu, 2018: 213). Bu durum tesadüfi etkiler modelinde birinci mertebeden otokorelasyon olduğunu göstermiştir. Değişen varyans ve otokorelasyon sorunlarını ortadan kaldırmak için tesadüfi etkiler modeli Arellano (1987), Froot (1989) ve Rogers (1993) Tahmincisi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 7' de yer almaktadır:

Tablo 7. Panel Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Katsayı	t İstatistiği	Olasılık değeri
TFRS	-0,0218362	-1,78	0.075*
KALDIRAC	0,1429045	2,42	0.016**
FİRBUY	-0,0166156	3,12	0.078*
BÜYÜME	0,0399156	-1,76	0.002***
KARDEG	-0,0065012	-0,61	0.539
C	0,0729472	2,91	0.004
Düzeltilmiş R ²	0,2332		
F İstatistiği	48,08		
Olasılık	0.0000		
Gözlem Sayısı	296		

Not: *, ** ve *** sırasıyla %10, %5, %1 düzeyinde anlamlı. (Bağımlı değişken: İTAH)

Yapılan analiz sonuçlarına göre modelin düzeltilmiş R² değerinin 0,2332 olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla modele dâhil edilen bağımsız ve kontrol değişkenlerinin bağımlı değişkenin %23'lük kısmını açıkladığını söylemek mümkündür. Modelin istatistiksel olarak tümüyle anlamlı olduğuna F istatistik değerine ilişkin anlamlılık düzeyinden ulaşılabilmektedir. Yukarıda F istatistik değerinin 48,08 ve olasılık değerinin 0.000, modelin % 1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Bağımsız değişken ve kontrol değişkenlerinin katsayı ve olasılık değerlerine bakıldığında da aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Bağımsız değişken olarak modele alınan TMS-TFRS değişkeninin katsayı değeri -0,0218362 olup t değeri -1,78 ve bu değere ilişkin olasılık değeri ise 0.075 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle %10 anlamlılık düzeyinde Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'nın zorunlu olarak uygulanması ile kazanç yönetimi uygulamaları arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki mevcuttur. Dolayısıyla standartların zorunlu olarak uygulanmasının kazanç yönetimi uygulamaları göstergesi olan ihtiyari tahakkuklar üzerinde azaltıcı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Nitekim Barth vd. (2008), Zhou vd. (2009), Chen vd. (2010), Zeghal vd. (2011), Grecco vd. (2014), Ferentinou ve Anagnostopoulou (2014), Soenarno (2016), Sellami ve Slimi (2016) ve Adıgüzel (2017) tarafından yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Kaldıraç oranı kontrol değişkeninin katsayı değeri 0,1429045 olup t değeri 2,42 ve bu değere ilişkin olasılık değeri ise 0.016 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre %5 anlamlılık düzeyinde kaldıraç oranı ile kazanç yönetimi uygulamaları arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre kaldıraç oranının kazanç yönetimi uygulamaları üzerinde arttırıcı etkiye sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca, Karacaer ve Özek (2010), Memiş ve Çetenak (2012), Ferentinou ve Anagnostopoulou (2014), Liu vd. (2014) ve Grecco vd. (2014)'nin çalışmalarında bu çalışmayı destekleyici sonuçlar elde ettikleri görülmüştür.

Firma büyüklüğü kontrol değişkeninin katsayı değeri -0,0166156 olup t değeri 3,12 ve bu değere ilişkin olasılık değeri ise 0.078 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç %10 anlamlılık

düzeyinde firma büyüklüğü ile kazanç yönetimi uygulamaları arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Diğer bir deyişle, firma büyüklüğünün kazanç yönetimi uygulamalarını azalttığı söylenebilir. Önceki çalışmalar incelendiğinde Karacaer ve Özek (2010), Memiş ve Çetenak (2012), Grecco vd. (2014), , Garcia vd. (2014), Gray vd. (2015), Sellami ve Slimi (2016) tarafından yapılan çalışmalarda da firma büyüklüğünün kazanç yönetimi uygulamalarında kısıtlayıcı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kontrol değişkenleri arasında yer alan büyüme oranının katsayı değeri 0,0399156 olup t değeri -1,76 ve bu değere ilişkin olasılık değeri ise 0.002 olarak gözlemlenmiştir. Bu durum %1 anlamlılık düzeyinde büyüme ile kazanç yönetimi uygulamaları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuç ile büyümenin kazanç yönetimi uygulamaları üzerinde arttırıcı etkiye sahip olduğu söylenebilir. 2014 yılında Garcia vd. tarafından yapılan çalışmada da büyüme oranı ile kazanç yönetimi arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Net kardaki değişim kontrol değişkeninin katsayı değeri -0,0065012 olup t değeri -0,61 ve bu değere ilişkin olasılık değeri ise 0.539 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre %1, %5, %10 anlamlılık düzeylerinde net kardaki değişim ile kazanç yönetimi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Dolayısıyla net kardaki değişimin kazanç yönetimi uygulamaları üzerinde bir etkiye sahip olmadığını söylemek mümkündür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile Borsa İstanbul'a kayıtlı imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların 2000-2008 yıllarına ait veriler kullanılarak TMS-TFRS' nin zorunlu olarak uygulanmasının kazanç yönetimi uygulamaları üzerine etkisi analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, finansal tablolarını zorunlu olarak Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'na uygun düzenleyen işletmelerin daha az ihtiyari tahakkuk ayırdıkları şeklinde yorumlanabilir. Standartlara uygun düzenlenen finansal tablolarda yer alan bilgilerin gerçeğe uygun ve güvenilir olması işletme ile ilgili kişilerin karşılaştırılabilir, şeffaf ve anlaşılabilir finansal tablolara ulaşmasına olanak vermektedir. Bu durum finansal raporlama ve muhasebe bilgi kalitesinin artmasını sağlayarak işletmelerin kazanç yönetimi uygulamalarını kısıtlamış olabilir.

Kontrol değişkenlerine ilişkin analiz sonuçlarına göre kaldıraç oranı yüksek olan işletmelerin daha fazla kazanç yönetimi uygulamaları ile ilgilendiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, borçlanma düzeyi yüksek işletmelerin kredi verenleri yanıltmak için borç ödeme kapasitesini ve gücünü olduğundan farklı göstermek amacıyla daha fazla kazanç yönetimi uygulamalarına başvurdukları şeklinde yorumlanabilir. Firma büyüklüğü ile kazanç yönetimi arasındaki negatif ilişki ise büyük firmaların piyasadaki itibarlarını zedelememek veya hisse senedi değerlerinde olumsuz değişime neden olmamak için daha az kazanç yönetimi uygulamalarına yönelmeleri şeklinde ifade edilebilir. Son olarak büyüme oranı göstergesi olarak dikkate alınan satışlardaki değişimin yüksek olduğu işletmelerin daha fazla kazanç yönetimi uygulamaları ile ilgilendikleri görülmüştür. Bunun nedeni firmaların satış hacimlerini düşürmemek ve pazar paylarını kaybetmemek için mali yapılarını olduğundan daha farklı gösterme çabası içine girmeleri olarak açıklanabilir.

Çalışmada, işletmelerin zorunlu olarak muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun finansal raporlama yapmasının tahakkuka dayalı kazanç yönetimi uygulamaları üzerine etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bazı işletmelerin 2005 yılı öncesi finansal tablo verilerine özellikle nakit akım tablolarına ulaşamamıştır. Dolayısıyla faaliyetlerden nakit akışlarına ilişkin verilerin elde edilememesi çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır. Bu konuya ilişkin ileride yapılacak olan çalışmalarda, farklı sektörler ele alınarak farklı kazanç yönetimi ölçütleri kullanılabilir. Yine çalışmada kazanç yönetimi göstergesi olarak kullanılan ihtiyari tahakkuklar farklı modeller aracılığıyla hesaplanabilir ve karşılaştırma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abdullah, W. R. Wan - Maruhun, E. N. Sutan - Tarmizi, M. Ahmad (2017), “The Adoption Of IFRS And Earnings Management: Evidence From The Construction Industry In Malaysia”, In Global Conference on Business and Economics Research, August, pp. 1-8.
- Acar, Merve - Gürol, Burcu (2017), “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile Türk Bankacılık Sektörü Kâr Kalitesi Arasındaki İlişkiye Bir Bakış”, Journal of Accounting & Finance, Sayı 76, ss.173-200.
- Adıgüzel, Hümeyra (2017), “Türkiye’de Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyumun Firmaların Kazanç Kalitesi Üzerine Etkisi”, Muhasebe ve Denetime Bakış, 17(51), ss.103-114.
- Akdoğan, Nalan (2007), “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Mali Çözüm Dergisi, 80, ss.101-117.
- Akileng, Godfrey (2014), “The Efficacy of Corporate Governance in Reducing Opportunistic Accounting Earnings Manipulations”, Research Journal of Finance and Accounting, Cilt 5, Sayı 24, pp. 44-69.
- Arellano, Manuel. (1987), “Computing Robust Standard Errors for WithinGroups Estimators, Oxford Bulletin of Economics and Statistics”, 49, pp.431–434.
- Ayarlıoğlu, Mehmet Akif (2007), “Kar Yönetimi Uygulamaları ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda Test Edilmesi”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Aysan, Mustafa A. (2008), "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Ulusal Uyum: Türkiye Örneği", Muhasebe ve Finansman Dergisi, 40, ss. 44-53.
- Ball, Ray (2006), “International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and Cons for Investors”, Accounting and Business Research, 36, pp.5-27.
- Barth, Mary E. - Landsman, Wayne R. - Lang, Mark H. (2008), “International Accounting Standards and Accounting Quality”, Journal of Accounting Research, Cilt 46, Sayı 3, pp.467 - 498.

- Callao, Susana - Jarne, Jose Ignacio (2010), “Have IFRS Affected Earnings Management in the European Union?” *Accounting in Europe*, Cilt 7, Sayı 2, pp.159 – 189.
- Cengiz, Selim - Tosunoğlu, Búřra (2017), “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Raporlama Kalitesi Üzerindeki Etkisine Yönelik Bir Araştırma”, *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 31(5).
- Chen, Huifa - Tang, Qingliang - Jiang, Yihong. - Lin, Zhijun (2010), “The Role of International Financial Reporting Standards in Accounting Quality: Evidence from the European Union”, *Journal of International Financial Management and Accounting*, Cilt 24, Sayı 3, pp.220 – 278.
- Çıtak, N. (2009), “Yaratıcı Muhasebe Hileli Finansal Raporlama Mıdır?”, *Mali Çözüm*, Sayı 91, ss. 81-110.
- DeAngelo, Linda Elizabeth (1986), “Accounting Numbers as Market Valuation Substitutes: A Study of Management Buyouts of Public Stockholders”, *The Accounting Review*, 61, pp.400–420.
- Dechow, Patricia M. – Sloan, Richard G. – Sweeney, Amy P. (1995), “Detecting Earnings Management”, *The Accounting Review*, Cilt 70, Sayı 2, pp.193 - 225.
- Doukakis, Leonidas C. (2014) “The Effect of Mandatory IFRS Adoption on Real and Accrual-based Earnings Management Activities”, *Journal of Accounting and Public Policy (JAPP)*, 33(6), pp.551-572.
- Duman, Haluk (2010), “Kamunun Aydınlatılması İlkesi Kapsamında Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Finansal Raporlama Kalitesi Ve Şirket Performansı Üzerine Etkisi: İMKB'de Bir Uygulama”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi*.
- Duncan, James R. (2009), ,Twenty Pressures to Manage Earnings, <ftp.cba.uri.edu>, (25 Kasım 2018).
- Durak, Mustafa Gürol (2010), “Türkiye'de uluslararası finansal raporlama standartları'na geçişin tahakkukların güvenilirliği ve kazançların süreğenliği üzerindeki etkileri: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) uygulamaları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir*.
- Elitaş, Cemal – Karakoç, Mehtap - Özdemir, Serkan, (2011), “Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları”, *World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi*, Sayı 5, Ekim.
- Ertan, Yasemin (2011,) “Türkiye Muhasebe Standartlarının Denetim ve Muhasebe Kalitesi Üzerindeki Etkisi: Bir Uygulama”, *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa*.

- Ferentinou, Aikaterini C. - Anagnostopoulou, Seraina C. (2016), “Accrual-based and Real Earnings Management Before and After IFRS Adoption: The case of Greece. Journal of Applied Accounting Research, 17(1), pp.2-23.
- Froot, Kenneth A. (1989), “Consistent Covariance Matrix Estimation with Cross-Sectional Dependence and Heteroskedasticity in Financial Data”, Journal of Financial and Quantitative Analysis, 24, pp.333–355.
- Gökçen, Gürbüz- Öztürk, Erkan - Güleç, Ömer Faruk (2018), “BOBİ FRS VE TFRS’nin Finansal Raporlara Etkileri Açısından Karşılaştırılması”, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA), Cilt 3, Sayı 2, ss. 437-457.
- Gray, Sidney J.- Kang, Tony. - Lin, Zhiwei - Tang, Qingliang (2015) “Earnings Management in Europe Post IFRS: Do Cultural Influences Persist?”, Management International Review, 55(6), pp.827-856.
- Gücenme Gençoğlu, Ümit (2017), “Temel Konularda BOBİ FRS ve TMS/TFRS Karşılaştırması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı 76, ss.1-23.
- Hastuti, Theresia Dwi - Ghozali, Imam - Yuyetta, Etna Nur Afri (2016), “The Effect of International Financial Reporting Standars on the Real Earnings Management and Internal Control Structure as A Moderating Variable”, International Journal of Economics and Financial Issues, 6(4), pp.1807-1814.
- Healy, Paul M. (1985), “The Impact of Bonus Schemes on Accounting Choices”, Journal of Accounting and Economics, 7(1), pp.85-107.
- Hribar, Paul – Collins, Daniel W. (2002), “Errors in Estimating Accruals: Implications for Empirical Research”, Journal of Accounting Research, 40(1), pp. 105-134.
- Jackson, Scott B. - Pitman, Marshall K. (2001) “Auditors and Earnings Management”, The CPA Journal, 71(7), pp.38.
- İbiş, Cemal - Özkan, Serdar (2006,) “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)’na Genel Bakış”, Mali Çözüm, Sayı:74, ss.25-43.
- Jones, Jennifer J. (1991), “Earnings Management During İmport Relief İnces-Tigations’, Journal of Accounting Research, Cilt 29, Sayı 2, pp.193 - 228.
- Healy, Paul M.- Wahlen, James M. (1999), “A Review of The Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting”, Accounting Horizons, 13(4), pp.365-383.
- Karacaer, Semra - Özek, Pelin (2010), “Denetim Firmasının Büyüklüğü ve Kâr Yönetimi İlişkisi: İMKB Şirketleri Üzerinde Ampirik Bir Araştırma”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (48), ss.60-74.

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Büyük Ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ, 29 Temmuz 2017 tarihli ve 30138 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete.
- Klann, R. Carlos - Beuren, I. Maria (2018), “Earnings management IFRS adoption in Brazilian and British companies”, *International Journal of Disclosure and Governance*, 15(1), pp.13-28.
- Kocamaz, Hilal (2012), “Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye’de Oluşum ve Gelişim Süreci”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), ss.105-120.
- Kothari, Sagar P. - Leone, Andrew J. - Wasley, Charles E. (2005), “Performance Matched Discretionary Accrual Measures”, *Journal of Accounting & Economics*, Cilt 39, pp.163-197
- Küçüksözen, Cemal - Küçükkocaoğlu, Güray (2004) “Finansal Bilgi Manipülasyonu: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma” In 1st International Accounting Conference on the Way to Convergence, MÖDAV, İstanbul.
- Lacker, David F. - Richardson, Scott A. (2004), “Fees Paid to Audit Firms, Accrual Choices and Corporate Governance”, *Journal of Accounting Research*, 42(3), pp.625–658
- Liu, Chunhui - Yip Yuen, Chun - Yao, Lee J. - Chan, Siew H. (2014), “Differences in Earnings Management Between Firms Using US GAAP and IAS/IFRS”, *Review of Accounting and Finance*, 13(2), pp.134-155.
- Malofeeva, T. N. (2018), “The impact of IFRS adoption on earnings management in Russia”, *European Research Studies Journal*, 21(2), pp.147-164.
- Memiş, Mehmet Ünsal - Çetenak, Emin Hüseyin (2012), “Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İMKB’de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama”, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, Sayı3, ss. 205-224
- Mongrut, Samuel - Winkelried, Diego (2019), “Unintended effects of IFRS adoption on earnings management: The case of Latin America”, *Emerging Markets Review*, 38, pp.377-388.
- Mulford, Charles W. - Comiskey, Eugene E. (2005), “The Financial Numbers Game: Detecting Creative Accounting Practices”, John Wiley & Sons.
- Navarro-García, Juan Carlos - Madrid-Guijarro, Antonia (2014), “The Influence of Improvements in Accounting Standards on Earnings Management: The Case of IFRS”, *Australian Accounting Review*, 24(2), pp.154-170.
- Pelucio-Grecco, Marta Cristina - Santostaso Geron, Cecilia Moraes – Begas Grecco, Gerson - Lima, Paulo Cavalcante (2014), “The Effect of IFRS on Earnings Management in Brazilian Non-Financial Public Companies”, *Emerging Markets Review*, Sayı 21, ss. 42-66.

- Rogers, William (1993), “sg17: Regression standard errors in clustered samples” Stata Technical Bulletin 13: 19-23. In Stata Technical Bulletin Reprints, Cilt 3, pp.88-94. College Station, TX: Stata Press.
- Sellami, Yosra Mnif - Slimi, Imen (2016), “The Effect of the Mandatory Adoption of IAS/IFRS on Earnings Management: Empirical Evidence from South Africa, International Journal of Accounting and Economics Studies, 4 (2), pp.87-95.
- Setiawan, Doddy - Taib, F. Md - Phua, L. Kee - Chee, H. Kong (2019), “IFRS And Earnings Management in Indonesia: The Effect of Independent Commissioners”, International Journal of Business & Society, 20(1).
- Soenarno, Yanuar Nanok (2016), “Earning Management And Ifrs Adoption”, In International Conference on Accounting and Finance (AT), Proceedings, pp.139, Global Science and Technology Forum.
- Tatoğlu, Ferda Yerdelen (2012), Panel Veri Ekonometrisi, Beta Yayınevi.
- Viana Junior, Jose - Ohlson, M. Pinheiro - Lourenço, I. M. E. Costa - Lima, G. A. S. F. De Lima (2018), “Mandatory adoption of IFRS and earnings management in emerging countries: the role of national culture”, Moving accounting forward.
- Wijayana, Singgih - Gray, Sidney. J. (2019), “Institutional Factors and Earnings Management in the Asia-Pacific: Is IFRS Adoption Making a Difference?”, Management International Review, 59(2), pp. 307-334.
- Yalkın, Yüksel Koç - Demir, Volkan - Demir, Defne (2006), “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Ve Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi”, Dünya Muhasebe Kongresi, Kasım.
- Yalkın, Yüksel Koç - Demir, Volkan - Demir, Lütfiye Defne (2008), “International Financial Reporting Standards (IFRS) and he development of financial reporting standards in Turkey, Research in Accounting Regulation, 20, pp. 279-294.
- Yaşar, Alpaslan (2011), “Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kar Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB’de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Zeghal, Daniel- Chtourou, Sonda- Sellami, Yosra Mnif (2011), “An Analysis Of The Effect Of Mandatory Adoption of IAS/IFRS on Earnings Management”, Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, Sayı 20, pp.61 - 72.
- www.ifrs.org, (2 Kasım 2018).
- www.kgk.gov.tr, (12 Kasım 2018).